

Ir. P.J. Rijk

EEN BEKNOPT BESCHRIJVING VAN DE LANDBOUW
IN HET RUILVERKAVELINGSGEBIED
"AUVERGNEPOLDER"

Interne Nota nr. 266

December 1981

L5-266A

Niet voor publikatie - nadruk verboden

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Structuuronderzoek

2173567

INHOUD

	Blz.
1. ALGEMEEN	5
1.1 Gebiedsgrens en -oppervlakte	5
1.2 Geomorfologie en bodem	5
1.3 Bevolking en bestemmingsplan	6
2. DE HUIDIGE TOESTAND EN DE RECENTE ONTWIKKELINGEN VAN DE LANDBOUW IN HET GEBIED	7
2.1 Ontwikkeling van het aantal bedrijven	7
2.2 Bedrijfstype en -oppervlakte	8
2.3 Produktieomvang en -samenstelling	9
2.4 Grondgebruik	11
2.5 De akkerbouw	11
2.6 De tuinbouw	13
2.7 De rundveehouderij	14
2.8 De intensieve veehouderij	15
2.9 Leeftijd en opvolging	15
2.10 Arbeidsbezetting, produktie per arbeidskracht	16
2.11 Eigendom en pacht	17
2.12 Verkaveling	17
2.13 Wisselingen in het gebruik van de grond	17
3. VERWACHTE ONTWIKKELINGEN IN DE LANDBOUW	20
3.1 Het aantal bedrijven	20
3.2 Cultuurgrond	20
3.3 Ontwikkeling van de produktieomvang	21
3.4 Arbeidsbezetting, produktie per arbeidskracht	25
SAMENVATTING	26
BIJLAGE	28

1. ALGEMEEN

1.1 Gebiedsgrens en -oppervlakte

Het ruilverkavelingsgebied "Auvergnepolder" ligt ten westen van Halsteren in West-Noord-Brabant. Het blok ligt geheel binnen de gemeente Halsteren. Het wordt in het westen begrensd door het Schelde-Rijnkanaal, in het noorden door de afgesloten ruilverkaveling "Westland" en in het oosten door de bebouwing van Lepelstraat en Halsteren. In het zuiden sluit het blok aan op een industriegebied van Bergen op Zoom.

De totale oppervlakte van het gebied bedraagt circa 900 ha. Hiervan is circa 800 ha cultuurgrond, circa 40 ha water en riet en 60 ha wegen, waterleidingen, dijken, erven en bosjes. (bron: ex. artikel 32-rapport).

De totaal in gebruik zijnde cultuurgrond in het blok (801 ha) wordt voor 646 ha gebruikt door bedrijven met de bedrijfsgebouwen in het blok en voor 155 ha door bedrijven waarvan de bedrijfsgebouwen buiten het blok liggen. (Bron: Districtsbureauhouder).

De gegevens van het onderzoek hebben in hoofdzaak betrekking op de binnen het blok gelegen geregistreerde bedrijven met de daarbij behorende oppervlakte, ook als deze buiten het blok voorkomt. De totale oppervlakte van deze bedrijven is 710 ha. Dit is inclusief bosjes, erven, e.d. De oppervlakte cultuurgrond van deze bedrijven in kadastrale maat is 685 ha en in gemeten maat 672 ha (1981: Bron CBS-landbouwtelling).

De gegevens in deze nota zijn mede gebaseerd op de metingen van de landbouw welke via het CBS worden verzameld. Deze gegevens hebben betrekking op alle geregistreerde bedrijven (bedrijven groter dan 10 sbe) in het blok en op de cultuurgrond die zij in gebruik hebben.

De grond wordt voor 73% gebruikt als bouwland; 24% van de grond is grasland en 3% tuinland.

1.2 Geomorfologie en bodem

De bodem van het gebied bestaat overwegend uit jonge kalkrijke zeekleigronden. In het noordoosten komt tegen de bebouwing van Lepelstraat en Halsteren zandgrond voor (circa 40 ha); dit zijn meestal enkeerdgronden met een humeus dek van 40 - 60 cm.

Op vrij korte afstand komen in het blok grote hoogteverschillen voor. De steilrand van de Zoom in het noordoosten van het blok heeft een ligging tussen 4,00 en 6,00 m boven NAP. Het zeekleigebied als geheel is vrij vlak en ligt overwegend tussen NAP en 1,00 m boven NAP.

Het zeekleigebied ontleent reliëf aan de dijken en krekken en

kent weinig bebouwing en begroeiing. Het zandgebied is door de aanwezige hoogteverschillen, begroeiing en bebouwing minder wijds dan het poldergebied.

1.3 Bevolking en bestemmingsplan

De gemeente Halsteren telde per 1 juni 1981 12641 inwoners. Halsteren heeft de laatste jaren een groei doorgemaakt die ongeveer gelijk gelopen heeft met die van de provincie als geheel. Het overgrote deel van de bevolking woont in de kernen Halsteren en Lepelstraat. Beide kernen liggen buiten het ruilverkavelingsblok. Het blok zelf is schaars bewoond.

De eerste jaren zijn er geen uitbreidingsplannen voor de beide kernen, welke aanleiding zouden geven voor een andere begrenzing van het blok.

Het bestemmingsplan buitengebied voor de gemeente Halsteren is 19 juni 1980 vastgesteld door de Gemeenteraad (momenteel ligt het ter goedkeuring bij Gedeputeerde Staten). Circa driekwart van de cultuurgrond in het blok is aangeduid als agrarisch gebied (in het algemeen het westelijk deel van het blok). In het algemeen wordt hier aan de aard van de agrarische bedrijven en aan het bebouwd oppervlak geen beperkingen gesteld. Ook vestigingen van nieuwe bedrijven zijn (beperkt) mogelijk. Nieuwvestiging van agrarisch-industriële bedrijven worden alleen toegelaten via een wijzigingsbevoegdheid. Per geval zal de aanvaardbaarheid van deze bedrijven worden bepaald.

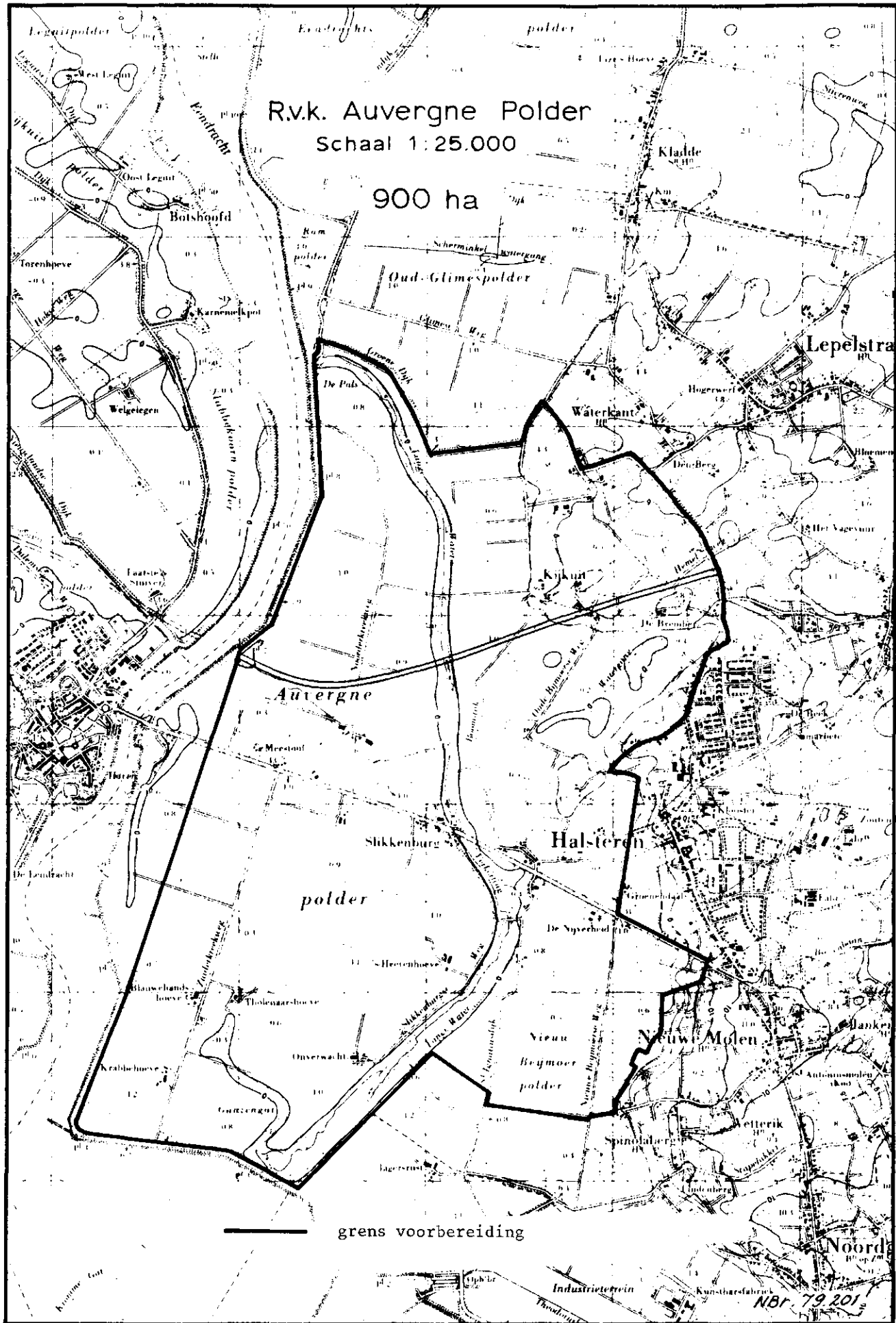
Het uiterste zuid- en noordoosten van het blok (circa een vijfde van de cultuurgrond) is aangeduid als agrarisch gebied met landschappelijke waarde: Hierbij geldt een zekere beperking ten aanzien van de bebouwingmogelijkheden en van de agrarische gebruiksmogelijkheden van de grond. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven zijn uitgesloten, evenals de vestiging van agrarisch-industriële bedrijven en de bouw van torensilo's.

Ruim 5% van de cultuurgrond is aangeduid als agrarisch kernrandgebied van landschappelijke waarde. Het betreft hier een strook grond in het oosten van het blok pal tegen de bebouwing van Halsteren. De bouwvoorschriften zijn hier strenger dan bij de hiervoor vermelde bestemmingen.

De midden door de polder lopende voormalige kreek (Het Lange Water) is bestemd tot natuurgebied.

R.v.k. Auvergne Polder
Schaal 1:25.000

900 ha

grens voorbereiding

Nbr 79.201

2. DE HUIDIGE TOESTAND EN DE RECENTE ONTWIKKELINGEN VAN DE LANDBOUW IN HET GEBIED

2.1 De ontwikkeling van het aantal bedrijven

Om een beeld te krijgen van de landbouw in het verkavelingsgebied beperken we ons tot de bedrijven met de bedrijfsgebouwen binnen de blokgrens. Deze bedrijven hebben het grootste deel van hun oppervlakte cultuurgrond ook binnen het blok.

In par. 1.1 is reeds gesteld dat 155 ha van de in het ruilverkavelingsgebied gelegen oppervlakte in gebruik is bij bedrijven met de bedrijfsgebouwen buiten het gebied. Zij hebben overwegend hun gronden buiten het blok liggen. De ontwikkelingen bij deze bedrijven zouden het beeld van het ruilverkavelingsgebied kunnen vertroebelen. We betrekken daarom deze bedrijven niet in de hierna volgende beschouwingen.

Bij de indeling van de agrarische bedrijven wordt onderscheid gemaakt in hoofdberoepsbedrijven (waar het bedrijfshoofd meer dan de helft van de arbeidstijd werkzaam is op het bedrijf) en nevenbedrijven (waar dit minder dan de helft is).

Tabel 2.1 Bedrijven naar beroepsgroep

	Aantal bedrijven		Ha cultuurgrond	
	1976	1981	1976	1981
Hoofdberoepsbedrijven	31	33	548	618
Nevenbedrijven	13	11	76	54
Totaal	44	44	624	672

Het totale aantal bedrijven in het blok is de laatste jaren ongeveer constant gebleven. Deze bedrijven hebben nu wel meer cultuurgrond in gebruik dan voorheen. Dit hangt samen met het feit dat er nu twee hoofdberoepsbedrijven meer zijn.

In de meeste gebieden in het land neemt het aantal hoofdberoepsbedrijven af en het aantal nevenbedrijven toe. In Auvergnepolder was van het omgekeerde sprake.

De verandering van het aantal hoofdberoepsbedrijven verliep als volgt:

- aantal hoofdberoepsbedrijven in 1976	: 31
- afgenomen met (1 opgeheven)	: - 1
- toegenomen met (2 gesticht, 1 vanuit nevenbedrijven)	: + 3
- aantal hoofdberoepsbedrijven in 1981	: <u>33</u>

De twee gestichte bedrijven betrof een rundveehouderijbedrijf en een tuinbouwbedrijf. Eén bedrijf is ontstaan door koop/pacht van los land. Bij de andere betrof het een verplaatst bedrijf. Deze twee nieuwe bedrijven hadden tesamen in 1981 circa 20 ha in gebruik.

Vijf van de 33 bedrijfshoofden op de hoofdberoepsbedrijven hebben neveninkomsten (B-bedrijven). In 1976 was dit ook al op 5 hoofdberoepsbedrijven het geval.

Van de 11 nevenbedrijven hebben 5 bedrijfshoofden hun hoofdberoep buiten de landbouw, terwijl 6 bedrijfshoofden rustend agrariër zijn. De betekenis van de nevenbedrijven nam wat af: in 1976 hadden ze 12% van de cultuurgrond in gebruik; in 1981 was dit nog 8%.

2.2 Bedrijfstype en -oppervlakte

Het produktiepatroon in het gebied is erg gevarieerd. Vele bedrijfstypen (waarin de een of andere produktietak meer dan 60% uitmaakt van de totale produktie op het desbetreffende bedrijf) komen dan ook naast elkaar voor. In 1981 waren er in het gebied 13 akkerbouwbedrijven, 5 rundveehouderijbedrijven, 1 intensief veehouderijbedrijf, 2 glastuinbouwbedrijven, 2 champignonbedrijven, 3 opengronds-groenteteeltbedrijven, 1 boomkwekerij/fruitteeltbedrijf en 6 gemengde bedrijven.

Tabel 2.2 Bedrijfstype en -oppervlakte van de hoofdberoepsbedrijven

Bedrijfs- opp. (ha)	Akkerbouw- bedrijven		Veehoude- rijbedr.		Tuinbouw- bedrijven		Gemengde bedrijven		Totaal	
	1976	1981	1976	1981	1976	1981	1976	1981	1976	1981
t.ot 5	-	-	1	1	5	6	-	-	6	7
5 - 10	-	-	1	1	1	1	1	1	3	3
10 - 20	2	5	1	2	1	1	5	2	9	10
20 - 30	3	3	1	1	-	-	2	2	6	6
30 e.m.	4	5	1	1	-	-	2	1	7	7
Totaal	9	13	5	6	7	8	10	6	31	33
Ha totaal	241	370	78	108	24	22	203	116	548	618
Ha/bedr.	26,8	28,5	15,6	18,0	3,4	2,8	20,3	19,3	17,7	18,7

De laatste jaren is het aantal veehouderij- en tuinbouwbedrijven nagenoeg hetzelfde gebleven. Het aantal akkerbouwbedrijven vermeerderde ten koste van het aantal gemengde bedrijven,

doordat men op deze gemengde bedrijven mestvee afgestoten heeft (op 3 bedrijven) en/of de tuinbouw tak verminderd heeft (ook op 3 bedrijven).

De verdeling naar bedrijfsgrootte is in de afgelopen jaren bijna niet gewijzigd.

De produktietak, waarop een bedrijf zich richt, is in het algemeen afhankelijk van de beschikbare oppervlakte cultuurgrond. Toch ziet men bij enkele bedrijven dat men voor een produktietak kiest waarvoor bij de beschikbare oppervlakte onvoldoende ont-plooiingskansen zijn. Zo hebben van de 13 akkerbouwbedrijven er 5 minder dan 20 ha grond. Ook zijn er nogal wat rundveebedrijven met onvoldoende grond.

2.3 Produktieomvang en -samenstelling

De omvang van de verschillende produktierichtingen wordt uitgedrukt in standaardbedrijfseenheden (sbe: zie bijlage). 1)

Tabel 2.3 Samenstelling en ontwikkeling van de produktieomvang

	Produktieomvang				Index
	in sbe		in %		1981
	1976	1981	1976	1981	(1976 = 100)
<u>Hoofdberoepsbedrijven</u>					
- akkerbouw	1875	2408	41	48	128
- rundveehouderij	863	1074	19	21	124
- intensieve veehouderij	301	250	7	5	83
- tuinbouw	1480	1298	33	26	88
- totaal	4520	5029	100	100	111
Nevenbedrijven	428	339			79
Alle bedrijven	4948	5369			109

De belangrijkste produktietakken zijn de akkerbouw, de tuinbouw en de rundveehouderij.

De akkerbouw en de rundveehouderij zijn de laatste jaren toegenomen ten koste van de intensieve veehouderij en de tuinbouw. De totale produktie op de hoofdberoepsbedrijven nam slechts met gemiddeld 2,2% per jaar toe. Dit is een heel wat geringere groei dan de laatste jaren in enkele andere Brabantse ruilverkavelingsgebieden in voorbereiding werd waargenomen 1). In tegenstelling

1) "Alpen en Riel" (1972-'77): 3,0% per jaar, "Baarle Nassau" (1973-'78) 5,3%, "Zundert" (1973-'78) 4,0%, "Moersche Heide" (1974-'79) 2,6%, "Viermannekesbrug" (1975-'80) 7,1%, "Goirle" (1975-'80) 3,3% en "De Hilver" (1975-'80) 3,5%.

tot de sterke groei van de intensieve veehouderij elders waar deze al zo'n grote omvang heeft, neemt deze hier, waar de omvang nog niet zo groot is en waar goede mogelijkheden zijn om mest af te zetten, verder af.

Het aandeel dat de nevenbedrijven in de totale produktieomvang innemen, is de laatste jaren teruggelopen van 9 naar 6%.

Tabel 2.4 De bedrijfsomvang op de hoofdberoepsbedrijven

Bedrijfs- omvang (sbe)	Akkerbouw- bedrijven		Veehouderij- bedrijven		Tuinbouw- bedrijven		Gemengde bedrijven		Totaal		
	1976	1981	1976	1981	1976	1981	1976	1981	1976	1981	
tot	110	4	3	2	2	2	3	3	2	11	10
110 - 150	2	5	1	2	1	-	2	2	2	6	9
150 - 190	3	-	1	1	3	3	3	1	1	10	5
190 e.m.	-	5	1	1	1	2	2	1	1	4	9
Totaal	9	13	5	6	7	8	10	6	31	33	
Sbe totaal	1142	2047	681	948	1114	1236	1583	798	4520	5029	
Sbe per bedrijf	127	157	136	158	159	154	158	133	146	152	

De hoofdberoepsbedrijven hebben een gemiddelde produktieomvang van 152 sbe. Dit is slechts een geringe gemiddelde bedrijfsomvang als we dit vergelijken met andere Brabantse blokken 1). Daarbij komt nog dat de gemiddelde produktieomvang per bedrijf de laatste jaren slechts weinig gestegen is (namelijk met gemiddeld 0,8% per jaar).

Globaal genomen kan men stellen dat een bedrijf afhankelijk van het bedrijfstype een omvang van 150 à 170 sbe moet hebben om op de langere termijn te kunnen blijven voortbestaan. Voor een akkerbouw- en rundveehouderijbedrijf geldt ca. 170 sbe; voor een tuinbouwbedrijf ca. 150 sbe. Pas bij een omvang van deze orde van grootte levert een bedrijf voldoende opbrengsten op om een gezin een bestaansbasis te bieden en om besparingen te doen die nodig zijn om het bedrijf in stand te houden. Het is duidelijk dat de continuïteitskansen van veel bedrijven in Auvergnepolder met deze geringe produktieomvang klein zijn.

De tuinbouwproduktie vindt bijna volledig plaats op de daarop gespecialiseerde bedrijven. De gemengde bedrijven hebben relatief weinig tuinbouw; voor deze bedrijven is de akkerbouw de belangrijkste produktietak. De akkerbouwbedrijven hebben buitenom

1) "Alphen en Riel" 177 sbe/bedrijf (1977), "Baarle Nassau" 182 (19878), "Zundert" 188 (1978), "Moersche Heide" 156 (1979), "Viermannekesbrug" 214 (1980), "Goirle" 221 (1980) en "De Hilver" 203 (1980). Hierbij moet wel opgemerkt worden dat dit i.t.t.a. blokken in de zandgebieden zijn i.t.t. "Auvergnepolder".

hun akkerbouwproduktie (waar dikwijls wel veel groenteteelt in de open grond bij zit) weinig diversiteit in hun produktie. Een deel van de produktie op de rundveebedrijven betreft ook akkerbouwproduktie (de helft hiervan is snijmais).

Tabel 2.5 Produktie naar bedrijfstype, in 1981

Type bedrijven	Aantal bedrijven	Gemiddeld aantal sbe per bedrijf					Bedrijfsopp. (in ha)
		akkerbouw	rundveehouderij	intens. veeh.	tuinbouw	toetaal	
Akkerbouw	13	142	6	4	5	157	28,5
Veehouderij	6	22	110	24	2	158	18,0
Tuinbouw	8	6	-	-	148	154	2,8
Gemengde	6	63	55	9	6	133	19,3
Totaal	33	73	32	8	39	152	18,7
Nevenbedr.	11	16	9	-	6	31	4,9

2.4 Grondgebruik

De cultuurgrond wordt voor 73% gebruikt als bouwland, 24% als grasland en 3% als tuinland. Hierbij moet opgemerkt worden dat de akkerbouwmatige groentegewassen (11% van het totale areaal) bij het bouwland zijn gerekend.

Tabel 2.6 Grondgebruik (hoofdberoeps- en nevenbedrijven)

	Arealen (ha)		Percentages	
	1976	1981	1976	1981
Bouwland	443	491	71	73
Grasland	149	162	24	24
Tuinland	33	20	5	3
Totaal	625	673	100	100

2.5 De akkerbouw

De akkerbouw omvat 48% van de produktieomvang op de hoofdberoepsbedrijven (zie tabel 2.3). In 1976 was dit nog maar 41%. De produktie heeft zich met ruim 5% per jaar uitgebreid.

De totale akkerbouwproduktie nam de laatste jaren met circa een kwart toe tot 2576 sbe in 1981. Dit kwam zowel door een groter areaal (+ 48 ha) als door het telen van arbeids- en kapitaalintensievere gewassen. Beiden waren voor circa de helft verant-

woordelijk voor de produktietoename.

Tabel 2.7 Het bouwlandgebruik (hoofdberoeps- en nevenbedrijven)

	Arealen (ha)		Percentages	
	1976	1981	1976	1981
Granen	169	159	38	32
Suikerbieten	110	105	25	21
Aardappelen	56	91	13	19
Opengrondsgroenteteelt	33	75	7	15
Overige gewassen	58	35	13	7
Snijmais	17	26	4	5
Totaal	443	491	100	100

De laatste jaren worden er meer aardappelen, opengrondsgroenteteeltgewassen en snijmais verbouwd. Daarentegen worden er minder granen en overige gewassen geteeld. Het areaal suikerbieten is ongeveer hetzelfde gebleven.

De voornaamste akkerbouwmatige groenteteeltgewassen waren in 1981: stamsperziebonen (18 ha), knolselderij (16 ha), erwten (14 ha), zaaiuien (8 ha) en zilveruitjes (4 ha). Het belangrijkste overige gewas is graszaad (26 ha). In 1981 werden er in het gebied 3 ha pootaardappelen verbouwd.

De intensiteit van het bouwlandgebruik is de laatste jaren gestegen van 4,7 tot 5,2 sbe per ha (hoofdberoeps- en nevenbedrijven). Dit komt vooral door het grotere areaal aardappelen.

Tabel 2.8 Het bouwplan op de hoofdberoepsbedrijven, in 1981

Bedrijfs- oppervlakte	Percentages				Sbe per ha akkerbouw
	Granen	Aard- appelen	Suiker- bieten	Overige gewassen	
tot 15	30	13	19	38	5,3
15 - 30	37	20	23	20	4,9
30 e.m.	28	20	21	31	5,5
Totaal	31	19	21	29	5,3
Akkerbouwbedrijven	32	19	22	27	5,4
Gemengde bedrijven	33	22	21	24	5,1

De intensiteit van het bouwlandgebruik is het laagst op de bedrijven met een bedrijfsoppervlakte van 15-30 ha. Dit komt vooral door het relatief hoge aandeel granen in deze groep. Het aandeel granen in het totale bouwplan is het laagst bij de bedrijven

groter dan 30 ha. Hierdoor hebben deze bedrijven ook de hoogste intensiteit van het bouwlandgebruik. De met betrekking tot de bedrijfsoppervlakte kleinste bedrijven hebben het geringste aandeel aardappelen en suikerbieten in hun bouwplan. Wel is het aandeel overige gewassen daar het hoogst. Deze bedrijven zouden wellicht betere bedrijfsresultaten kunnen behalen door meer aardappelen en suikerbieten te gaan telen en minder granen. Dit geldt ook voor de bedrijven met een grotere bedrijfsoppervlakte dan 15 ha.

De laatste jaren hebben alleen de bedrijven met een bedrijfsoppervlakte van meer dan 30 ha hun bouwplan duidelijk geïntensiveerd. De intensiteit van het bouwlandgebruik is bij deze groep gestegen van 4,5 tot 5,5 sbe per ha. Dit kwam vooral tot stand door het terugdringen van het aandeel granen (in 1976 was dit 35%) en de uitbreiding van de aardappelteelt (in 1976 nog maar 12% van het bouwplan) bij deze groep bedrijven.

Het merendeel van de grond in het blok (vooral de westelijke polder) bestaat uit niet-droogtegevoelige kalk- en kaliumrijke zeekleigronden. Deze gronden zijn uitstekend geschikt voor de suikerbieten- en aardappelteelt.

Dat de aardappelteelt, die in het algemeen goede resultaten geeft, bij de bedrijven tot 15 ha niet verder toegenomen is, hangt waarschijnlijk samen met het feit dat deze bedrijven het risico van een slecht jaar bij deze teelt niet willen dragen.

2.6 De tuinbouw

De tuinbouw omvat 26% van de produktieomvang op de hoofdberoepsbedrijven. In 1976 was dit nog 33%. Dit komt vooral door een vermindering van de tuinbouwmatige groenteteelt (- 14 ha).

De tuinbouw vindt vooral plaats op de daarop gespecialiseerde 8 tuinbouwbedrijven (namelijk voor 87%). Dit betreft 2 glastuinbouwbedrijven, 2 champignonbedrijven, 1 boomkwekerij/fruitteeltbedrijf en 3 opengrondsgroenteteeltbedrijven.

Tabel 2.9 De arealen tuinbouw op hoofdberoepsbedrijven

	Arealen (ha)	
	1976	1981
Pit- en steenvruchten,		
Boomkwekerijprodukten e.d.	0,4	1,6
Bloembollen	0,5	0,5
Asperges	0,6	1,4
Aardbeien	3,4	2,2
Overige tuinbouwmatige groenteteelt	24,9	11,7
Overige tuinbouwgewassen	1,6	-
Totaal	31,7	17,4
Glastuinbouw en champignons (are)	101	166

Doordat de totale tuinbouwproduktie de laatste jaren met 12% verminderde en het areaal met ruim 40% verminderde, is de gemiddelde produktie per ha tuinbouw intensiever geworden, namelijk van gemiddeld 47 sbe per ha in 1976 tot 72 sbe per ha in 1981. Dit komt vooral door de toename van de glastuinbouw en de afname van de relatief extensieve tuinbouwmatige groenteteelt.

2.7 De rundveehouderij

De rundveehouderij maakte in 1981 21% van de produktieomvang op de hoofdberoepsbedrijven uit (in 1976 was dit 19%).

Ruim de helft van de rundveehouderijproduktie vindt plaats op de 6 rundveehouderijbedrijven. Ook de gemengde bedrijven hebben een aanzienlijke rundveehouderijproduktie.

De rundveehouderij is de laatste jaren met ruim 3% per jaar gegroeid. Dit komt vooral door de toename van het aantal melkkoeien in het gebied. Acht hoofdberoepsbedrijven hebben melkkoeien (waaronder 4 gemengde bedrijven); ze hebben gemiddeld 24 koeien per bedrijf.

In het gebied zijn 9 bedrijven met mestvee (2 rundveehouderijbedrijven, 4 akkerbouwbedrijven en 3 gemengde bedrijven), die gemiddeld 16 stuks mestvee per bedrijf hebben.

Tabel 2.10 De rundveehouderij op hoofdberoepsbedrijven

	Totaal		In 1981 op	
	1976	1981	rundveebedr.	overige bedr.
Aantal: koeien	127	194	104	90
jongvee	132	116	67	49
mestvee	285	145	65	80
schapen	162	392	359	33
g.v.e.	422	392	219	173
Ha: grasland	125	147	79	68
overige voedergewassen	16	27	16	11
Bedrijven met koeien	7	8	4	4
Bedrijven met mestvee	12	9	2	7
Bedrijven met g.v.e.	19	16	5	11
Koeien/bedr. met koeien	18	24	26	23
Mestvee/bedr. met mestvee	24	16	33	11
Koeien/100 ha grasl. + v.g.	90	112	111	113
G.v.e./100 ha grasl. + v.g.	297	225	233	219
G.v.e./100 ha grasl. + v.g.	295	231	(hoofdberoeps- en nevenbedrijven)	

Momenteel worden er in het blok meer koeien en aanzienlijk minder stuks mestvee gehouden dan een aantal jaren geleden.

Het aantal stuks mestvee liep met de helft terug. Op de akkerbouw- en de gemengde bedrijven stootte men het mestvee nog sterker af dan op de rundveebedrijven. Op deze bedrijven nam het aantal stuks mestvee af met ruim 60%. Dit heeft te maken met het feit dat mestvee houden, vooral op niet-gespecialiseerde bedrijven, de laatste jaren slecht gerendeerd heeft. Zo liep in Zeeland het aantal stuks mestvee de laatste vijf jaar terug met een kwart (meestal mestvee op niet-gespecialiseerde bedrijven). In Noord-Brabant daarentegen nam het aantal stuks mestvee met een kwart toe (vooral op de al aanwezige gespecialiseerde bedrijven).

Ondanks de enorme teruggang in het aantal stuks mestvee wordt er in "Auvergnepolder" toch nog heel wat mestvee gehouden.

De bedrijfseenheden met betrekking tot het aantal stuks mestvee en het aantal koeien per bedrijf zijn vrij klein.

De veedichtheid is de laatste jaren gedaald van 295 tot 231 grootveeëenheden per 100 ha grasland en voedergewassen; dit is erg laag vergeleken met het landelijke (270) en het Brabantse gemiddelde (285). Gezien het feit dat de gemeentelijke veedichtheid veel hoger is (280) dan die van het blok, wordt naar alle waarschijnlijkheid voer vanuit het blok verkocht aan bedrijven buiten het blok. De laatste jaren worden er in het blok wel heel wat meer schapen gehouden. Er vond meer dan een verdubbeling plaats.

In het gebied komen 2 ligboxenstallen voor.

2.8 De intensieve veehouderij

De intensieve veehouderij maakte in 1981 slechts 5% van de totale produktieomvang op de hoofdberoepsbedrijven uit. In 1976 was dit nog 7%. De vermindering van de circa 50 sbe intensieve veehouderij vond vooral plaats op de gemengde bedrijven.

In het gebied werden in 1981 435 mestvarkens (op 5 bedrijven), 87 fokvarkens en ruim 10.000 leghennen gehouden.

2.9 Leeftijd en opvolging

In 1981 was ruim 40% van de bedrijfshoofden ouder dan 50 jaar. Er zijn 14 bedrijven met een bedrijfshoofd van 50 jaar of ouder. Op 6 van deze bedrijven (of 43%) is een opvolger en op 2 bedrijven is de opvolging nog onzeker.

In het recente verleden hebben 3 bedrijfshoofden het beroep beëindigd door leeftijd; deze bedrijven werden allen door een zoon voortgezet.

Tabel 2.11 Leeftijd van de bedrijfshoofden en opvolgingssituatie

Leeftijd bedrijfs- hoofd	Bedrijfshoofden				Aantal bedrijven in 1981		
	1975		1981		met op- opvolger	zonder opvolger	opvolging onbekend
	aantal	%	aantal	%			
tot 40 jaar	12	39	10	30			
40 - 50 jaar	7	23	9	27			
50 - 55 jaar	6	19	3	9	1	1	1
55 jaar e.o.	6	19	11	34	5	5	1
Totaal bedr.	31	100	33	100	6	6	2
Ha cultuurgr.					133	125	38

2.10 Arbeidsbezetting, produktie per arbeidskracht

Het aantal vaste mannelijke arbeidskrachten 1) bleef de laatste jaren nagenoeg gelijk. Het aantal bedrijfshoofden nam iets toe en het aantal meewerkende zoons verminderde iets. In Auvergnepolder waren in 1981 26 eenmansbedrijven en 7 tweemansbedrijven.

Tabel 2.12 Vaste mannelijke arbeidskrachten op hoofberoepsbedrijven

	1976	1981
Bedrijfshoofden *)	32	35
Meewerkende zoons	6	4
Vreemde arbeidskrachten	1	1
Totaal	39	40
Arbeidskrachten per bedrijf	1,26	1,21

*) In 1976 en in 1981 hadden 5 bedrijfshoofden neveninkomsten (B-bedrijven).

De hoogste arbeidsbezetting is te vinden op de akkerbouw- en de veehouderijbedrijven. Het aantal sbe per man ligt het laagst op deze bedrijven. In het algemeen is de arbeidsproduktiviteit op de tuinbouw- en de gemengde bedrijven gunstiger dan op de akkerbouw- en de veehouderijbedrijven. Wel is op de akkerbouw- en veehouderijbedrijven de laatste jaren het aantal sbe per man toege-

1) Regelmatig werkzame arbeidskrachten die 15 uur of meer per week meewerken.

nomen, terwijl dit op de andere bedrijfstypen stagneerde.

Tabel 2.13 Productie en arbeid op de hoofdberoepsbedrijven

	Sbe per bedrijf		Man per bedrijf		Sbe per man	
	1976	1981	1976	1981	1976	1981
Akkerbouwbedrijven	127	157	1,33	1,31	95	120
Veehouderijbedrijven	136	158	1,40	1,33	97	119
Tuinbouwbedrijven	159	154	1,14	1,13	139	137
Gemengde bedrijven	158	133	1,20	1,00	132	133
Totaal	146	152	1,26	1,21	116	126

2.11 Eigendom en pacht

Ruim de helft (54%) van de cultuurgrond is eigendom van de gebruikers (landelijk 60%).

Opvallend in Auvergnepolder is dat het percentage dat eigendom is van de gebruikers varieert al naar gelang het bedrijfstype. Zo is op de akkerbouwbedrijven 66% van de cultuurgrond in eigendom.

Bij de veehouderijbedrijven is 44% van de cultuurgrond in eigendom. Dit percentage ligt bij de tuinbouwbedrijven en de gemengde bedrijven een stuk lager (namelijk op respectievelijk 37 en 28%).

Vijf hoofdberoepsbedrijven zijn zuivere pachtbedrijven (100% pacht).

2.12 Verkaveling

In het poldergebied is de verkaveling blokvormig; in het zandgebied mozaïk vormig. In het zuidoosten komt een smalle strokenverkaveling voor.

De 29 hoofdberoepsbedrijven met cultuurgrond hadden in 1979 gemiddeld 5,1 kavels met een gemiddelde oppervlakte van 4,2 ha. De helft van de bedrijven heeft meer dan 5 kavels.

Het gemiddeld aantal kavels per bedrijf is minder gunstig dan het Brabantse gemiddelde; de gemiddelde kavelgrootte daarentegen is gunstiger dan het Brabantse gemiddelde (zie tabel 2.14, blz. 18).

2.13 Wisselingen in het gebruik van de grond

Van de 624 ha cultuurgrond, die de bedrijven in Auvergnepolder in 1976 in gebruik hadden, is de laatste 5 jaren 242 ha (dit is 39%) van gebruiker gewisseld. Dit betrof 167 ha (27%)

Tabel 2.14 Verkaveling 1979 1)

Hoofdberoeps- bedrijven	Bedrijven met .. kavels				Gemiddeld(e)	
	1	2-4	5-9	10 e.m.	aantal kavels	kavel- grootte (ha)
tot 10 ha	2	4	-	-	2,2	1,6
10 - 20 ha	-	5	5	-	4,4	3,2
20 - 30 ha	-	3	3	-	4,7	5,2
30 ha e.m.	-	-	5	2	8,9	5,0
Akkerbouw- bedrijven	-	4	8	1	5,9	4,9
Veehouderij- bedrijven	-	2	3	-	5,6	3,9
Tuinbouw- bedrijven	2	2	1	-	2,4	1,5
Gemengde bedrijven	-	4	1	1	5,2	3,8
Totaal hoofdbe- roepsbedrijven	2	12	13	2	5,1	4,2
Alle bedrijven	6	17	13	2	4,3	4,1
Percentage alle bedrijven	16	45	34	5	4,3	4,1
"Noord-Brabant"	23	45	26	6	3,9	3,1

- 1) Deze verkavelingsgegevens zijn gebaseerd op de CBS-landbouw-
telling.
Hierbij verstaat men onder een kavel: een stuk cultuurgrond
dat tot het bedrijf behoort en dat rondom ontsloten wordt
door land van een ander.
Alleen de bedrijven met cultuurgrond zijn in tabel 2.14
weergegeven.

door bedrijfsoverdracht (16% aan zoon, 9% aan familie en 2% aan vreemden), 19 ha (3%) door opheffing van bedrijven en 56 ha (9%) door verkleining van bedrijven. Slechts een beperkt deel van deze grond kon aangewend worden voor bedrijfsvergroting.

Zeer veel grond (39%) in van gebruiker gewisseld. Zeker als we dit vergelijken met de eveneens kleine Brabantse blokken Viermannekesbrug (14%), Goirle (19%) en Moersche Heide (26%).

3. VERWACHTE ONTWIKKELINGEN IN DE LANDBOUW

3.1 Het aantal bedrijven

De laatste jaren is het totale aantal bedrijven in het blok constant gebleven. Het aantal hoofdberoepsbedrijven nam met 2 toe tot 33. Het aantal nevenbedrijven verminderde met 2 tot 11.

Met behulp van personen, die de plaatselijke situatie goed kennen, is nagegaan wat de continueringskansen voor de hoofdberoepsbedrijven voor de komende tien jaren zijn. Dit resulteerde in 29 "blijvers", 1 "wijker" en 3 "twijfelaars". De "twijfelaars" hebben momenteel allen een bedrijf met een omvang van minder dan 70 sbe, zodat het onzeker is of ze in de toekomst zullen blijven bestaan.

Elf bedrijfshoofden zijn ouder dan 55 jaar. Op vijf van deze bedrijven is een opvolger aanwezig. Er zijn geen bedrijfshoofden ouder dan 65 jaar.

Op twee bedrijven, waar het bedrijfshoofd jonger dan 55 jaar is, is de bedrijfsomvang minder dan 70 sbe. Deze bedrijven zijn te klein om voldoende inkomen te verschaffen; een ontwikkeling naar nevenbedrijf ligt voor de hand.

Hier tegenover staat de ervaring dat er ook nieuwe hoofdberoepsbedrijven bijkomen. Zo waren er in het recente verleden 2 stichtingen en 1 overgang van nevenbedrijf naar hoofdberoepsbedrijf. Ook voor de toekomst kunnen we van enkele stichtingen uitgaan.

Volgens bovenstaande veronderstellingen zal het aantal hoofdberoepsbedrijven per saldo met circa 4 verminderen (6 opgeheven of naar nevenbedrijf; 2 stichtingen of afkomstig uit nevenbedrijf). In 1991 zullen er ongeveer 29 hoofdberoepsbedrijven zijn. Het aantal nevenbedrijven zal naar verwachting iets teruglopen (tot circa 10).

3.2 Cultuurgrond

In de toekomst zal het agrarisch grondgebruik in het blok niet verminderen. Er zijn geen plannen voor grondonttrekking ten behoeve van niet-agrarisch grondgebruik.

In het recente verleden wisten de in het blok gelegen bedrijven 45 ha meer grond te verwerven dan de buiten het blok gelegen bedrijven wisten te verwerven binnen het blok. In 1981 werd nog 155 ha cultuurgrond in het blok gebruikt door bedrijven buiten het blok (in 1976 ruim 200ha). Voor de nabije toekomst liggen twee ontwikkelingen in de lijn van de verwachtingen: Enerzijds zullen de bedrijven in Halsteren vooruit lopend op de ruilverkaveling meer grond in het blok proberen te kopen, aldus een mogelijkheid

hebbend om hun bedrijf te verplaatsen. Dit zal vooral bij die bedrijven het geval zijn, die al een flink deel van hun grond in het blok hebben. Anderzijds zullen de bedrijven in het blok in toenemende mate grond willen kopen, die dichterbij huis ligt. Per saldo wordt verwacht dat er over tien jaar ca. 30 ha. meer grond in gebruik zal zijn bij de bedrijven in het blok dan nu het geval is.

Op grond van het voorgaande en het in par. 3.1 gestelde zal de bedrijfsoppervlakte van het gemiddelde hoofdberoepsbedrijf toenemen van 18,7 ha in 1981 tot ruim 22 ha in 1991.

Tabel 3.1 Ontwikkeling van de oppervlakte cultuurgrond

	Oppervlakte in ha			Percentage		
	1976	1981	1991	1976	1981	1991
Hoofdberoepsbedrijven	548	618	651	88	92	93
Nevenbedrijven	76	54	49	12	8	7
Totaal	624	672	700	100	100	100

3.3 Ontwikkeling van de productieomvang

Het grondgebruik

Het grondgebruik van de hoofdberoepsbedrijven zal op grond van het voorgaande naar verwachting iets toenemen.

De bouwland/grasland/tuinland-verhouding was vrij stabiel in de afgelopen jaren. De wijze van grondgebruik hangt nauw samen met de bodemgesteldheid. De bedrijfsstructuur heeft zich hierbij ook aangepast. Veranderingen in het grondgebruik zijn daarom ook niet te verwachten. Voor 1991 wordt van ongeveer dezelfde verhoudingen uitgegaan als in 1981.

Tabel 3.2 Ontwikkeling van het grondgebruik

Hoofdberoepsbedrijven	1976	1981	1991
Ha cultuurgrond	548	681	651
Percentage bouwland	72	73	73
grasland	23	24	24
tuinland	5	3	3

Bedrijfsgrootteverdeling

Als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen zal de bedrijfs-grootteverdeling naar bedrijfstype er in 1991 ongeveer als volgt

uitzien.

Tabel 3.3 Bedrijfstype naar bedrijfsoppervlakte

Bedrijfs- opp. (ha)	Akkerbouw		Veehouderij		Tuinbouw		Gemengd		Totaal	
	1981	1991	1981	1991	1981	1991	1981	1991	1981	1991
tot 10	-	-	2	2	7	6	1	-	10	8
10 - 20	5	2	2	1	1	2	2	2	10	7
20 - 30	3	3	1	1	-	-	2	1	6	5
30 e.m.	5	6	1	1	-	-	1	2	7	9
Totaal	13	11	6	5	8	8	6	5	33	29
Ha/bedr.	28,5	33	18,0	22	2,8	3,6	19,3	24	18,7	22,4

De akkerbouw

De akkerbouwproduktie is de laatste jaren uitgebreid. Dit kwam onder andere door het telen van intensievere gewassen. Er vond vooral een toename plaats van het areaal aardappelen en het areaal opengrondsgroenteteeltgewassen.

Naar verwachting zal het aandeel snijmais, aardappelen en opengrondsgroenteteeltgewassen in het totale bouwlandgebruik nog wel verder toenemen. Het aandeel suikerbieten zal ongeveer hetzelfde blijven, terwijl het aandeel granen nog wel verder terug zal lopen. Het een en ander is natuurlijk sterk afhankelijk van de toekomstige marktontwikkelingen, die moeilijk voorspelbaar zijn.

Van belang voor deze ontwikkeling is evenwel ook het feit dat de akkerbouwbedrijven veelal een betrekkelijk kleine oppervlakte hebben. Om een levensvatbaar bedrijf te behouden, zal men genoodzaakt zijn te streven naar intensivering van het grondgebruik en verbetering van de kilo-opbengsten.

De intensiteit van het bouwlandgebruik is de laatste jaren gestegen van 4,7 tot 5,2 sbe per ha. In 1991 zal dit ongeveer 5,7 sbe per ha zijn.

De totale akkerbouwproduktie op de hoofdberoepsbedrijven zal in 1991 ongeveer 2700 sbe bedragen, hetgeen een gemiddelde jaarlijkse groei met ruim 1% betekent.

De tuinbouw

De laatste jaren is zowel het tuinbouwareaal als de tuinbouwproduktie afgenomen. Wel is de gemiddelde produktie per ha tuinbouw veel intensiever geworden, hetgeen vooral kwam door de toename van de glastuinbouw en de afname van de relatief extensieve tuinbouwmatige groenteteelt.

De tuinbouwproduktie vindt nu meer dan voorheen plaats op de op de tuinbouw gespecialiseerde bedrijven (namelijk voor 87% tegenover 69% in 1976). Op deze tuinbouwbedrijven bleef de laatste ja-

ren de tuinbouwproduktie per bedrijf ongeveer constant.

Gezien de relatief gunstige leeftijdsstructuur op deze bedrijven (op 6 van de 8 tuinbouwbedrijven is het bedrijfshoofd jonger dan 50 jaar) wordt de komende jaren geen vermindering van het aantal tuinbouwbedrijven voorzien.

Wat de ontwikkeling van de produktieomvang betreft, valt moeilijk een uitspraak te doen. Uitbreiding of inkrimping zal sterk afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de prijzen van de producten. Hierbij kan opgemerkt worden dat de tuinbouwproduktie hier erg divers is: glastuinbouw, boomteelt, groenteteelt en champignons. Geen van de aanwezige produktietakken heeft aansluiting met een centrum van produktie. Daarom staat men minder sterk.

De rundveehouderij

De laatste jaren is de rundveehouderij in Auvergnepolder op de hoofdberoepsbedrijven met ruim 4% per jaar uitgebreid. Er vond vooral een uitbreiding plaats van het aantal koeien. Er wordt nu minder jongvee en minder mestvee gehouden dan een aantal jaren geleden. Wel worden er aanzienlijk meer schapen gehouden. De bedrijfseenheden met betrekking tot het aantal stuks mestvee en het aantal koeien per bedrijf zijn vrij klein.

Gezien het feit dat de omvang van de melkveestapel nog betrekkelijk klein is en gezien de lage veedichtheid, mag verwacht worden dat de melkveestapel verder uitgebreid zal worden. De mestveestapel zal ongeveer hetzelfde blijven. Wel kan het aantal schapen nog enigzins toenemen.

Tabel 3.4 Ontwikkeling van de rundveehouderij in grootveeëenheden en produktieomvang

Hoofdberoepsbedrijven	1976	1981	1991
Ha grasland	125	147	156
Ha snijmais	14	26	33
Totaal grootveeëenheden	422	392	460
G.v.e. per 100 ha 1)	304	227	250
Melkkoeien per 100 ha 1)	90	112	145
Aantal sbe rundveehouderij 2)	863	1074	1300

1) Grasland en snijmais.

2) Inclusief grasland en snijmais.

De rundveehouderijproduktie op de hoofdberoepsbedrijven zal de eerstkomende jaren gemiddeld met 2% per jaar toenemen. Dit was in de afgelopen jaren ruim 4% per jaar.

De intensieve veehouderij

De intensieve veehouderij speelt in het gebied slechts een ondergeschikte rol (slechts 5% van de totale produktieomvang). De produktie verminderde de laatste jaren met gemiddeld 2,5% per jaar. De intensieve veehouderij is in de jaren tot 1979 een renderende zaak geweest. Daarna was het een aantal jaren slecht in deze bedrijfstak. De laatste maanden is hierin weer een kentering gekomen. Een schatting voor 1991 is moeilijk te geven.

We nemen aan dat de intensieve veehouderij, ondanks het feit dat er hier eigenlijk wel mogelijkheden liggen om tot betere bedrijfsresultaten te komen, ongeveer dezelfde produktieomvang zal hebben in 1991.

De totale produktieomvang

De hiervoor beschreven uitgangspunten houden in dat de totale produktieomvang op de hoofdberoepsbedrijven zal toenemen tot omstreeks 5700 sbe. Dit betekent een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,3%. In het recente verleden was deze groei gemiddeld 2,2% per jaar.

De verdeling van de produktie over de verschillende produktierichtingen is weergegeven in tabel 3.5.

Tabel 3.5 De ontwikkeling van de produktieomvang

Hoofdbroepsbedrijven	In percentage van totaal		
	1976	1981	1991
- akkerbouw	41	48	47
- rundveehouderij	19	21	23
- intensieve veehouderij	7	5	5
- tuinbouw	33	26	25
Totaal (sbe)	4520	5029	5700

Uitgaande van de veronderstelde totale produktieomvang van 5700 sbe op de hoofdberoepsbedrijven, waarvan er 29 in 1991 zullen zijn, is de verdeling van de bedrijven over de diverse omvangklassen weergegeven in tabel 3.6.

De helft van de bedrijven zal in 1991 een produktieomvang van meer dan 190 sbe hebben.

De gemiddelde produktieomvang op de hoofdberoepsbedrijven zal in 1991 op grond van de hierboven beschreven ontwikkeling circa 197 sbe bedragen. (In 1976 en 1981 was dit respectievelijk 146 en 152 sbe). Dit betekent een relatief grotere stijging van de gemiddelde produktieomvang per hoofdberoepsbedrijf dan in het recente verleden (namelijk met 4 sbe per jaar per bedrijf tegenover ruim 1 sbe per jaar per bedrijf in de periode 1976 - 1981).

Tabel 3.6 De produktieomvang van de hoofdbroepsbedrijven

Sbe per bedrijf	Aantal bedrijven		
	1976	1981	1991
0 - 90	5	6	3
90 - 130	10	10	5
130 - 190	12	8	6
190 - 250	2	6	9
250 en meer	2	3	6
Totaal	31	33	29

3.4 Arbeidsbezetting, produktie per arbeidskracht

Arbeidskrachten

Het totale aantal arbeidskrachten bleef de laatste jaren nagenoeg gelijk. Het aantal arbeidskrachten per bedrijf verminderde van 1,26 tot 1,21 man per bedrijf.

Voor de toekomst wordt van ongeveer een zelfde arbeidsbezetting per bedrijf uitgegaan. Zo zullen er op de 29 hoofdberoepsbedrijven in 1991 naar schatting 35 vaste mannelijke arbeidskrachten werkzaam zijn (in 1981 waren dit er 40).

Produktie per arbeidskracht

Het totale aantal sbe zal, zoals in par. 3.3 aangegeven is, toenemen tot circa 5700 sbe. Het aantal bedrijven zal verminderen tot 29 en het aantal arbeidskrachten zal in 1991 circa 35 bedragen. Derhalve zal zowel het gemiddelde aantal sbe per bedrijf als per arbeidskracht stijgen.

Tabel 3.7 Ontwikkeling op de hoofdberoepsbedrijven

	Aantal			Jaarlijks groeipercentage	
	1976	1981	1991	1976 - 1981	1981 - 1991
- hoofdberoepsbedrijven	31	33	29	+ 1,3	- 1,3
- sbe	4520	5029	5700	+ 2,2	+ 1,3
- sbe per bedrijf	146	152	197	+ 0,8	+ 2,6
- arbeidskrachten 1)	39	40	35	+ 0,5	- 1,3
- sbe per arbeidskracht	116	126	163	+ 1,7	+ 2,6

1) Regelmatig werkzaam meer dan 15 uur per week

SAMENVATTING

Het kleine ruilverkavelingsgebied "Auvergnepolder" (circa 900 ha) ligt ten westen van Halsteren. De agrarische bedrijven die in het blok liggen (33 hoofdberoepsbedrijven en 11 nevenbedrijven) hadden in 1981 samen 672 ha cultuurgrond in gebruik. De cultuurgrond was voor ruim de helft eigendom van de gebruikers. De grond wordt voor 73% gebruikt als bouwland; 24% van de grond is grasland en 3% is tuinland. In het gebied komt een grote verscheidenheid van produktierichtingen voor. De akkerbouw maakt 48% van de produktie uit; de rundveehouderij 22% en de intensieve veehouderij 5%. De tuinbouw maakt in totaal 25% van de produktie uit.

De laatste jaren is het aantal hoofdberoepsbedrijven met 2 toegenomen. Het aantal arbeidskrachten nam met 1 toe tot 40.

In 1981 waren er in het gebied 13 akkerbouwbedrijven (9 in 1976), 5 rundveehouderijbedrijven (4), 1 intensief veehouderijbedrijf (1), 2 glastuinbouwbedrijven (2), 2 champignonbedrijven (2), 3 opengrondsgroenteteeltbedrijven (3), 1 boomkwekerij/fruitteeltbedrijf (1) en 6 gemengde bedrijven (10). De cijfers tussen haakjes geven de aantallen weer in 1976.

De akkerbouw en de rundveehouderij zijn de laatste jaren toegenomen ten koste van de intensieve veehouderij en de tuinbouw. De totale produktie op de hoofdberoepsbedrijven nam de laatste jaren slechts met gemiddeld 2,2% per jaar toe. De hoofdberoepsbedrijven hadden in 1981 een gemiddelde bedrijfsoppervlakte van 18,7 ha (17,7 ha in 1976) en een gemiddelde bedrijfsomvang van 152 sbe (in 1976 was dit 146 sbe). Dit is slechts een geringe bedrijfsomvang als we dit vergelijken met andere Brabantse gebieden. Ruim een derde van de bedrijven in "Auvergnepolder" hebben een te geringe bedrijfsomvang om voor de ondernemer produktieve werkgelegenheid te bieden.

Voor de komende tien jaar wordt verwacht dat het aantal hoofdberoepsbedrijven, evenals het aantal arbeidskrachten, iets zal verminderen. De bedrijven zullen wel iets meer grond gebruiken dan nu het geval is. De bedrijfsoppervlakte van het gemiddelde hoofdberoepsbedrijf zal toenemen van 18,7 ha in 1981 tot circa 22 ha in 1991.

De produktieomvang als geheel zal per jaar iets minder toenemen dan in het recente verleden. De produktie per bedrijf en per arbeidskracht zal per jaar iets meer toe kunnen nemen dan in de periode 1976 - 1981. Voor 1991 wordt een gemiddelde bedrijfsomvang verwacht van circa 190 sbe (152 sbe in 1981).

De toekomstige verdeling van de produktie over de verschillende produktierichtingen zal over tien jaar niet veel verschillen van die van 1981. Het aandeel van de rundveehouderij in de

totale produktie zal iets uitbreiden. Het aandeel akkerbouw en tuinbouw zal iets teruglopen. Het aandeel van de intensieve veehouderij zal nagenoeg constant blijven.

1. Telplichtige geregistreerden

De bij de districtbureauhouders in de administratie opgenomen personen die een agrarisch bedrijf hebben met een omvang van minstens 10 standaardbedrijfseenheden.

2. Beroepsgroepen

Hoofdberoepsbedrijven = A- + B-bedrijven:

A : het bedrijfshoofd besteedt zijn arbeidstijd geheel aan het eigen bedrijf;
 B : meer dan de helft van de arbeidstijd wordt aan het eigen bedrijf besteed, tevens heeft het bedrijfshoofd een nevenberoep.

Nevenbedrijven = C- + D-bedrijven:

C : minder dan de helft van de arbeidstijd wordt aan het eigen bedrijf besteed;
 D : rustende agrariërs of rustende niet-agrariërs met grondgebruik.

3. Standaardbedrijfseenheden

Standaardbedrijfseenheden zijn een maat voor de economische betekenis van agrarische bedrijfstakken op basis van de benodigde inzet van arbeid, grond en kapitaal. Ook de omvang van een landbouwbedrijf of een bedrijfsonderdeel van een dergelijk bedrijf wordt in sbe uitgedrukt.

Per gewas of dier worden de volgende normen gehanteerd:

	Sbe per ha		Sbe per dier
Grasland	1,0	Melkkoeien	2,5
Snijmais	3,5	Jongvee	0,7
Suikerbieten	6,5	Mestvee	0,7
Consumptieaardappelen (klei)	7,5	Mestvarkens	0,18
Consumptieaardappelen (zand)	6,0	Opfokzeugen	0,18
Granen	2,5	Fokzeugen	1,4
Graszaad	3,0	Leghennen (100 st.)	1,3
Zaaiuien	7,0		
Zilveruitjes	6,0		
Knolselderij	18,0		
Stamslabonen	29,0		
Bruine, witte bonen	3,5		
Erwten, kapucijners	3,5		
Asperges	20,0		
Aardbeien open grond	42,0		
Groenten onder koud glas (gemiddeld)	250		
Groenten onder warm glas (gemiddeld)	300		
Champignons (per 1000 m2)	250		

4. Bedrijfstypen

Voor de indeling in bedrijfstypen is per bedrijf het aantal standaardbedrijfseenheden (sbe) berekend voor de akkerbouw, de veehouderij en de tuinbouw. Afhankelijk van het voor deze onderdelen gevonden percentage zijn de A- en B-bedrijven ingedeeld in "bedrijfstypen". Onderscheiden hierbij zijn:

- a. Akkerbouwbedrijven : op deze bedrijven bestaat 60% of meer van alle sbe uit akkerbouw
- b. Veehouderijbedrijven : op deze bedrijven bestaat 60% of meer van alle sbe uit veehouderijproduktie (rundveehouderij en/of intensieve veehouderij)
- c. Tuinbouwbedrijven : op deze bedrijven bestaat 60% van de produktie uit tuinbouw
- d. Gemengde bedrijven : geen van de bovenstaande typen overheersen.

5. "Blijvers" en "wijkers"

Als blijvers zijn aangemerkt die bedrijven welke op grond van hun omvang, hun groei in het jongste verleden, hun ligging en gebouwensituatie, de kwaliteit van hun ondernemerschap en/of zijn opvolger, de financiële mogelijkheden en de produktieomstandigheden, zullen blijven voortbestaan.

Niet alle bedrijven die als blijvers zijn aangemerkt, hebben een eigen opvolger. Deze bedrijven zijn echter zodanig van omvang, ligging, enz. dat wanneer het huidige bedrijfshoofd ermee ophoudt, er zeker gegadigden voor zullen komen.

